

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на туризма

КРЪГЛА МАСА

ОБРАЗОВАНИЕТО И РЕАЛИЗАЦИЯТА НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ В СФЕРАТА НА ТУРИЗМА

Стела Балтова
Службен министър на туризма

www.tourism.government.bg

Заетост и доходи в туризма

Анализ на външната среда

- В подсекторите на туризма в държавите от ЕС са заети 12 млн. души, от които близо 7 млн. в ресторантьорството и 2 млн. в транспорта
- Хотелиерството осигурява 2.4 млн. работни места
- Туроператорската и посредническата дейност половин милион
- В абсолютна стойност Великобритания и Германия са с най-висока заетост в туризма (2.1 млн.д. всяка), следвани от Италия (1.4 млн. д.), Испания и Франция (1.3 млн. д. всяка). Тези 5 държави генерират около 69% от заетостта в туризма в ЕС
- Въпреки че икономическата криза понижи общата заетост, в хотелиерството е отбелязан среден годишен ръст на заетостта от близо 1% от 2008 г. насам. Сектор туризъм е с потенциал за увеличаване на работните места в условията на икономически проблеми и трудности.

Заетост и доходи в туризма Анализ на вътрешната среда

- Директният принос на туристическата индустрия в България в заетостта през 2015 г. е 3.1% или 92 500 раб. места
- Общата заетост (пряка и косвена), генерирана от туристическия сектор достига 11.2% (338 500 раб. места)
- В дългосрочен план (2026 г.) директният принос на туристическата индустрия в заетостта ще достигне 4,5% (126 хил. раб. места), а общата заетост ще се покачи до 14% (389 хил. раб. места)
- Прогнозните очаквания са за минимално увеличение на приноса на туризма в общата заетост в страната
- Проблемите с недостига на кадри и ниското ниво на доходи в туризма ще създават допълнителни рискове
- Следва да се търсят възможности за постигане на по-голям ръст на заетостта и доходите в туризма

„Особености на труда в сектор „Туризм“

- ✓ Сектор „Туризм“ като съвкупност от икономически дейности, създаващи преимуществено услуги, е сфера на преобладаващ „жив труд“;
- ✓ Предлагането на туристически услуги се осъществява непрекъснато – 24 часа, 7 дни в седмицата, за да бъдат реализирани при поискване;
- ✓ Това означава, че съответният персонал винаги трябва да е в „работна готовност“, при това често в многонационална и мултикултурна среда;
- ✓ Всяка услуга и резултиращият ефект от нейното предоставяне се явяват следствие от непосредственото взаимозависимо „партньорство“ на клиента (туриста) и персонала;
- ✓ На тази основа се формира една обособена **категория персонал – контактуващият**

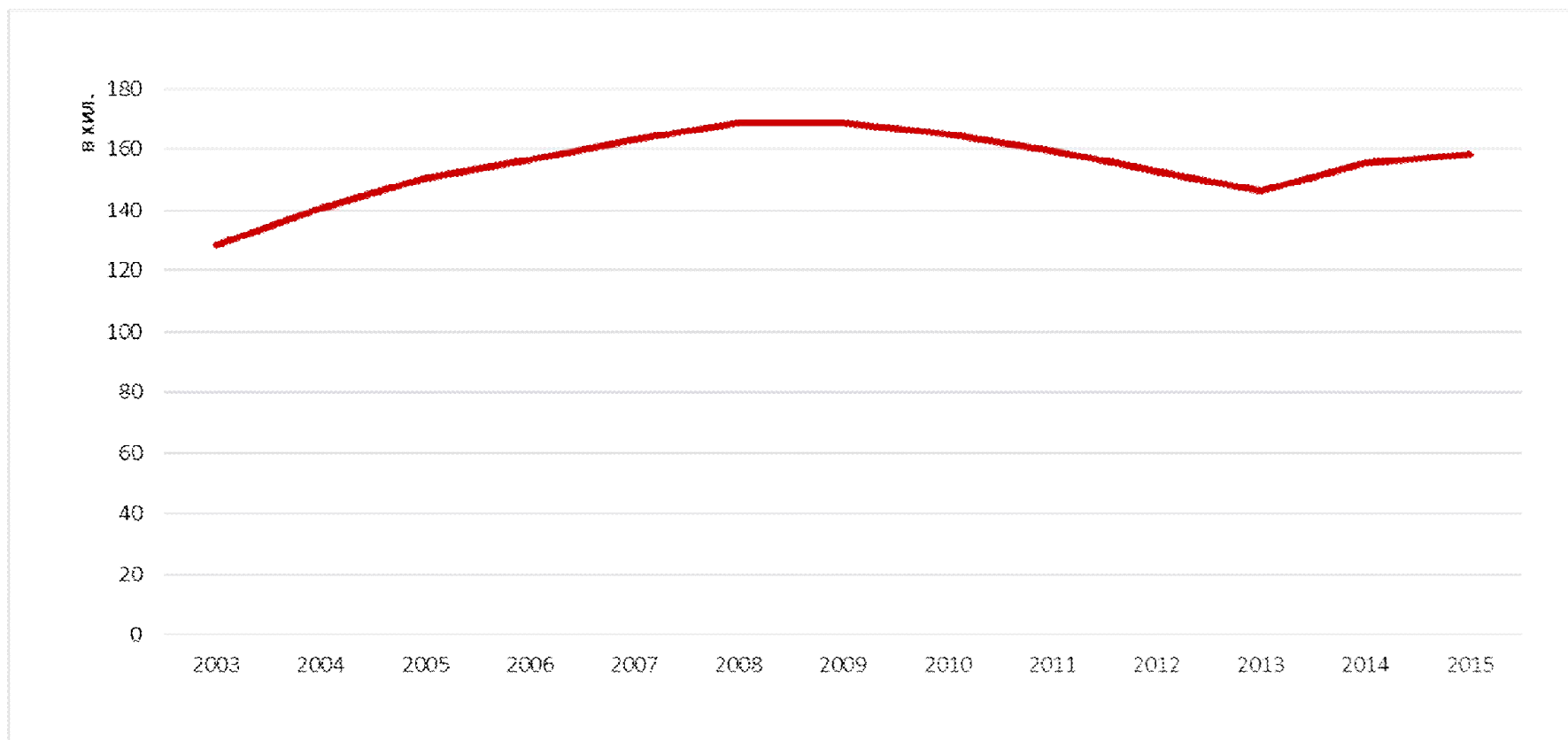
Кадровата осигуреност на различните дейности в световен и европейски мащаб

- Големият дял малки и средни, включително микропредприятия, определя така нареченото „хоризонтално“ кариерно израстване: разширяване на компетентността, изпълняване на по-сложни функции, съвместяване на функции и други;
- Този начин на кадрово развитие обаче няма достатъчно социално, а и икономическо признание чрез равнището на заплащане и обикновено не мотивира квалифицираните кадри да останат в сектора;
- Делът на женския труд в сектора, наричан още сектор на „гостоприемството“, също е значителен – 60% от работещите са жени.

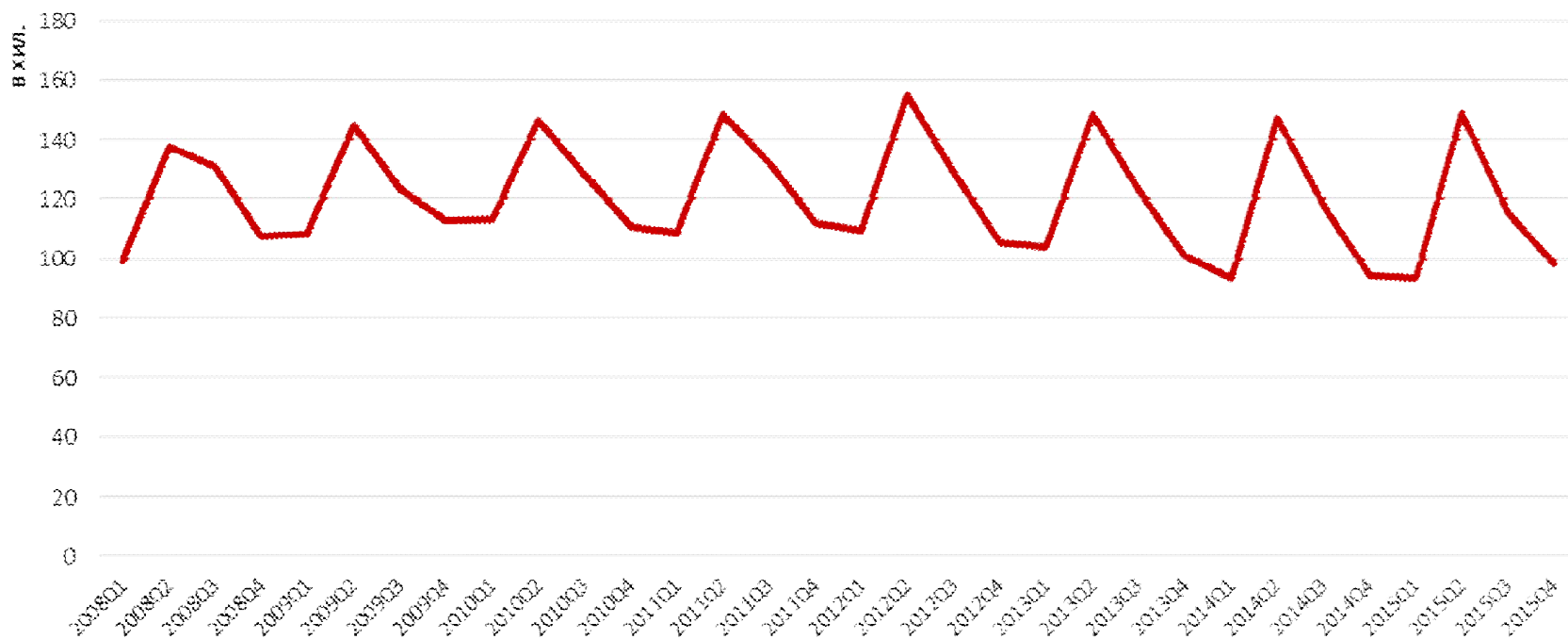
Специфики на заетостта в туризма

Фиг. 1. Заети лица в сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ по години, 2003-2015 г. (В хил.)

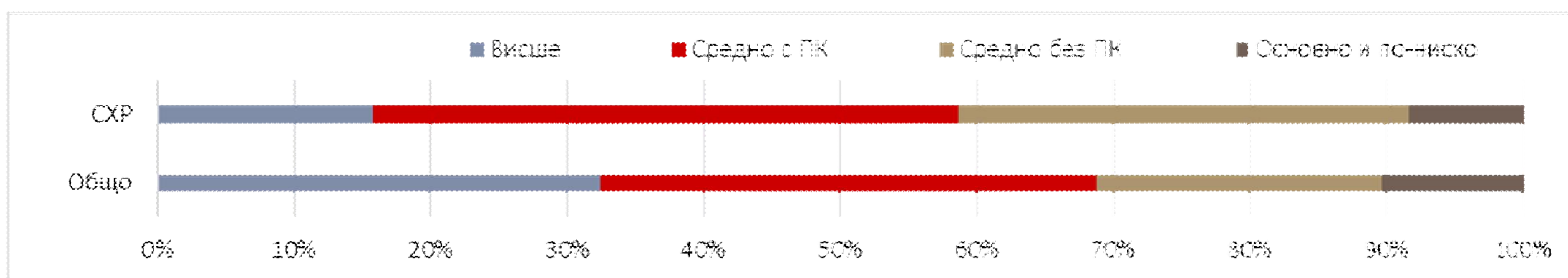
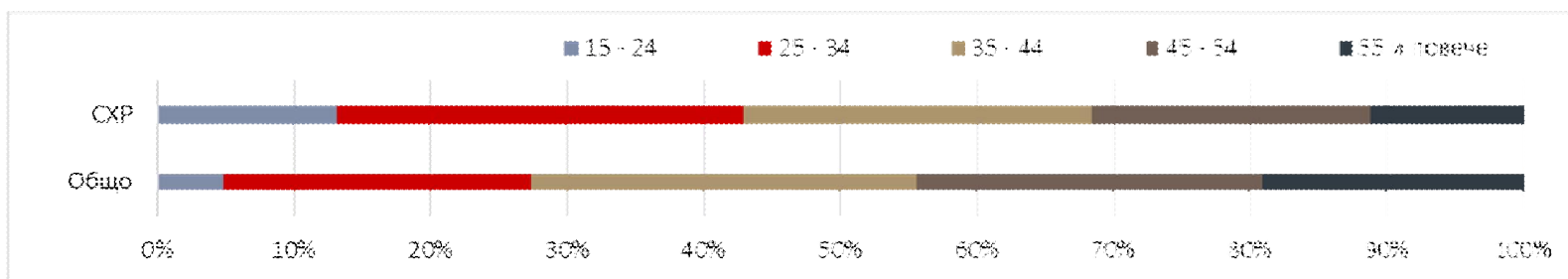
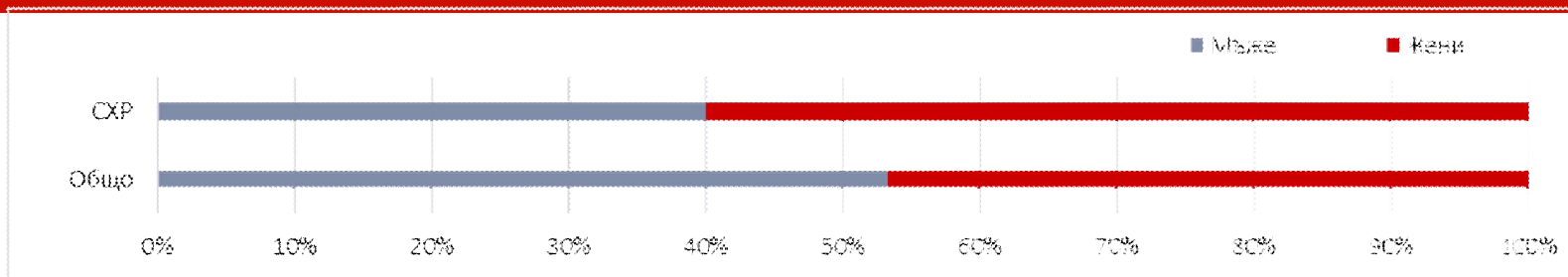

Наети лица по трудово и служебно правоотношение по
икономически дейности, сектор „хотелиерство и
ресторантьорство“, по тримесечия, 2008-2015 г.

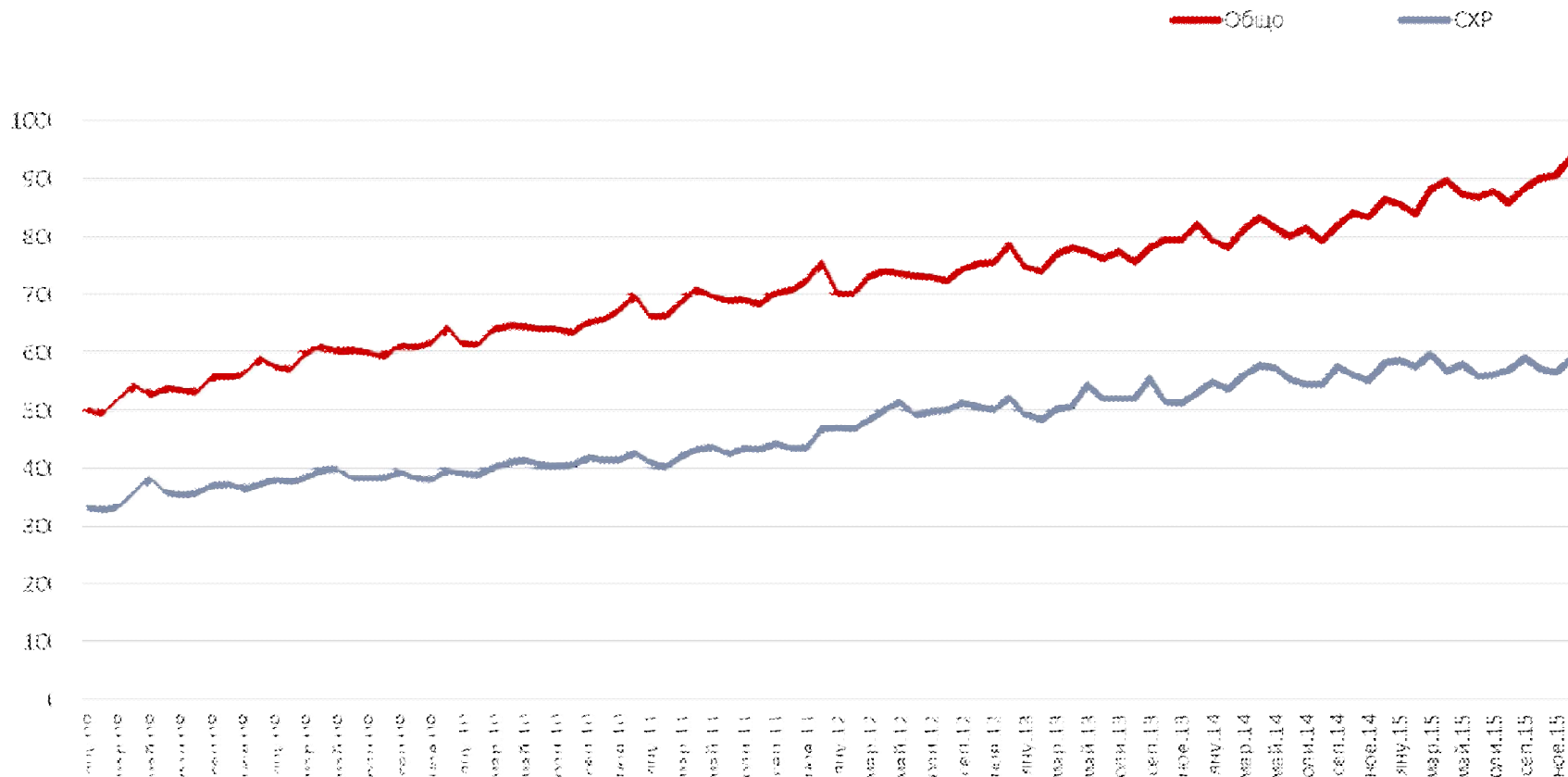

Структура на заетостта по пол, възраст и образование в сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ (схр) и на национална база, 2015

Средна брутна месечна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ (СХР) и на национална база, 2008-2015 г.

Кадровата осигуреност на различните дейности в световен и европейски мащаб

- Задълбочаваща се асиметрия между процесите на „инвестиране в създаване на кадри“ и „кражба“ на готови специалисти
- Задържане и изтичане на „мозъци“ от по-малко развити към по- и най-развити държави и/или сектори
- Превръщане на обучението и подготовката на кадри от важна публична услуга – основна грижа на повечето държави и общества в близкото минало, в частен бизнес
- Увеличаване на социалните неравенства по отношение за равните права за избор на образование и квалификация и за започване на работа
- Интернационализация на знанията, уменията, опита, работните места и други.

Мерки на Министерството на туризма

Министерството на туризма създава свои органи с цел идентифициране на проблемите и набелязване на мерки за преодоляването им:

- **Междуведомствен съвет за кадрите в туризма**

- ✓ Създаден със Заповед № Т-РД-16-26 / 22.02.2016 г. като консултативен орган към министъра на туризма
- ✓ Проведени 4 заседания на Съвета и 5 заседания на работните групи към него

- **Работна група „Кадрите в туризма“**

- ✓ Създадена със Заповед на министъра на туризма № Т-РД-16-100 / 17.03.2017 г.
- ✓ Изготвено предложение за решаване на проблемите с кадрите в България, предоставено на СОР за становище

Основни проблеми при образованието в туризма

- Слабости, съпътстващи образователния процес в Професионално направление 3.9 „Туризм“ (недостиг на академичен състав и др.)
- Несъответствия между квалификация, умения и компетенции в средното образование и висшето образование за специалностите, насочени към туризма
- Немотивиращо кариерно развитие, кратък кариерен път на кадрите в туризма, неадекватни заплати
- Невключване на професионално направление 3.9. „Туризм“ от Списъка на приоритетните професионални направления, утвърден с ПМС № 64 от 2016 г.
- Намален прием на студенти по специалност Туризм в университетите

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на туризма

КРЪГЛА МАСА
ОБРАЗОВАНИЕТО И РЕАЛИЗАЦИЯТА НА
СПЕЦИАЛИСТИТЕ В СФЕРАТА НА ТУРИЗМА

www.tourism.government.bg